

ביאור הרמז הנפלא של ה"ברית כהונת עולם" תיקון הנגעים להפוך צירוף נג"ע לצירוף ענ"ג על ידי שמהפך תענוגי הגוף להתענג בעסק התורה

"גם נראה לפי עניות דעתי ששמעתי, כי זהו ענין אומרו זאת תהיה תורת המצורע, כי כל בחינת היותו מצורע הוא לסיבת הסתלקות מוחין דמצד אבא חכמה הנקרא תורה כנודע, ואם כן אין תיקונו אלא על ידי עסק התורה כמאמר רבותינו ז"ל, לכן אמר 'תורת המצורע' ולא אמר זאת 'טהרת המצורע' או כיוצא".

והנה מה שכתב "כמאמר רבותינו ז"ל" כוונתו ברורה למה ששנינו בגמרא (ערכין טו): "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו". ואמרו שם עוד: "מה תקנתו של מספרי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה". ונראה להביא עוד סימוכין לכך ממה שדרשו במדרש (ויק"ר טז-ד):

"זאת תהיה תורת המצורע, הדא הוא דכתיב (תהלים נ-ז) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך... רמ"ח איברים יש בו באדם, מהם רבוצין מהן זקופין, ולשון זה נתון בין שני לחיים, ואמת המים עוברת תחתיו, ומכופל כמה כפולות, בא וראה כמה שריפות הוא שורף [בדברו לשון הרע], אילו היה זקוף ועומד על אחת כמה וכמה, לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם, זאת תהיה תורת המצורע המוציא שם רע".

כאשר נתבונן נראה ברור שהמדרש מפרש לשון הכתוב "זאת תהיה תורת המצורע", התורה שהמצורע עוסק בה תהיה לה הויה וחשיבות אצל הקב"ה, "ביום טהרתו והובא אל הכהן". דוקא אחרי שנטהר מצרעתו מהפגם הגדול של לשון הרע, אבל כל זמן שלא נטהר מצרעתו ועדיין יש בו פגם לשון הרע, עליו הכתוב אומר "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי". ופירושו מפרשי המדרש שהמדרש סמך על מה שכתוב בהמשך הכתובים (שם יט): "פיך שלחת ברעה ולשונו תצמיד מרמה, תשב באחיק תדבר בן אמן תתן דופי".

תכלית הבריאה להיטיב לנבראים להתענג על ה' בתענוגי התורה

ונראה לבאר לפי זה ענין הנגעים שבאו על האדם משום שהפך את הצירוף ענ"ג לצירוף נג"ע,

ביאור הדברים, כי האותיות של ענ"ג הן אותן אותיות של נג"ע אלא בצירוף שונה, כדי לרמז בכך שאם האדם משתמש עם העונג כראוי הרי זה צירוף ענ"ג, ואם אינו משתמש עם העונג כראוי, הרי הוא מהפך את הצירוף ענ"ג לצירוף נג"ע, ועל ידי זה בא עליו עונש הנגעים, ולכן התיקון על כך הוא שישוּב בתשובה עד שיחזיר את הצירוף נג"ע לצירוף ענ"ג.

והנה ההבדל בין צירוף נג"ע לצירוף ענ"ג הוא באות ע', כי בצירוף נג"ע האות ע' היא בסוף התיבה, ובצירוף ענ"ג האות ע' היא בתחילת התיבה. הנה כי כן זהו רמז הכתוב "וראה הכהן אחרי הוכבס את הנגע", שיראה הכהן את הנגע אחרי שעשה החוטא תשובה כדי לכבס הנגע, "והנה לא הפך הנגע את עינו", פירוש שהצירוף נג"ע עדיין לא הפך את האות עי"ן מסוף התיבה לתחילת התיבה, "טמא הוא", כי עדיין לא עשה תשובה כראוי להפוך צירוף נג"ע לצירוף ענ"ג, אלו דבריו הקדושים.

אלא שעתה מוטלת עלינו חובת הביאור, כי מלשון הכתוב שדקדק לומר "לא הפך הנגע את עינו", משמע שבא ללמדנו שההבדל בין צירוף נג"ע ובין צירוף ענ"ג תלוי באות עי"ן, שאם היא בסוף התיבה הצירוף הוא נג"ע, ואם "הפך הנגע את עינו" שהאות עי"ן נמצאת בתחילת התיבה הצירוף הוא ענ"ג, וצריך ביאור מהו הענין שהאות ע' צריכה להיות דוקא בתחילת התיבה שדוקא אז הצירוף הוא ענ"ג, ואם היא בסוף התיבה הרי הוא מהפך ח"ו הצירוף ענ"ג לצירוף נג"ע.

"זאת תהיה תורת המצורע" התיקון לנגעים לעסוק בתורה

רחש לבי דבר טוב לברר מקחו של צדיק דברי אלקים חיים של ה"ברית כהונת עולם" בדרך עבודה, על פי מה שהביא רבינו חיים וויטאל זי"ע (ע"ח שער ל"ח פ"ז) ששמע מפי רבו האריז"ל פירוש הפסוק: "זאת תהיה תורת המצורע", כי תיקונו של המצורע הוא שיעסוק בתורה, ובמשך קדשו:

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה, שאנו קוראים בתורה יחד את שתי הפרשיות תזריע-מצורע, כפי שנהוג בכל שנה פשוטה שאינה מעוברת, דבר בעתו מה טוב להתבונן בנושא הנגעים המקשר את שתי הפרשיות, כי בפרשת תזריע אנו למדים על טומאת נגעים, כמו שכתוב (ויקרא יג-א): "וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים". ואילו בפרשת מצורע אנו למדים על הטהרה מהנגעים (שם יד-א): "וידבר ה' אל משה לאמר, זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן".

והנה מיום שחרב בית המקדש אין לנו טומאת נגעים הלכה למעשה, כמבואר בפסיקתא זוטרית הנקרא מדרש לקח טוב (פרשת תזריע שם): "אמר רבי יוחנן מיום שחרב בית המקדש אין טהרה ממת ואין טומאה ממצורע". אולם ידוע מה שמבואר בספרים הקדושים, כי אפילו מצוות התורה שאי אפשר לקיימן בזמן הזה, צריך כל אחד להשתדל לקיים את הלכה היוצא מן המצוה. הנה כי כן ראוי לבאר בדרך עבודה, מהי המשמעות הרוחנית של נגעי צרעת הבאים על האדם, ומהי הדרך הרוחנית להיטהר מטומאתם.

"לא הפך הנגע את עינו" הנג"ע לא הפך אות עי"ן שבו לצירוף ענ"ג

פתח דברינו יאיר במקרא שכתוב בפרשת תזריע (ויקרא יג-נה): "וראה הכהן אחרי הוכבס את הנגע והנה לא הפך הנגע את עינו והנגע לא פשה טמא הוא". וצריך ביאור להבין דקדוק הלשון "לא הפך הנגע את עינו", והביא הגאון הגדול רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל בספרו "שם אפרים", רמז נפלא על כך בשם המקובל האלקי רבי יצחק אייזיק מקאריץ זי"ע בעל "ברית כהונת עולם", על פי מה ששנינו בספר יצירה (פ"ב מ"ד): "אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע".

**ספר יצירה: "אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע".
צריך להפוך את הצירוף נג"ע לצירוף ענ"ג**

**ברית כהונת עולם: "והנה לא הפך הנגע את עינו",
צריך להפוך האות עי"ן של נג"ע להקדימה בראש לצירוף ענ"ג**

**רבי משה מקובריין: הנשמה באה מעולם התענוג,
לכן טבע האדם לרדוף כל ימי חייו למלא את התענוג שאיבד**

**הקב"ה מבטיח: "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין",
אבל מניין יש לנו שמירה מהיצר הרע כשעוסקים בצרכי הגוף**

"בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוין להנאתו אלא לעבודת הבורא יתברך כדכתיב (משלי ג-י) בכל דרכיך דעהו, ואמרו חכמים כל מעשיך יהיו לשם שמים, שאפילו דברים של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והשיבה והקימה והשיחה וכל צרכי גופך יהיו כולם לעבודת בוראך". מסיים המחבר: "ומי שנוהג כן עובד את בוראו תמיד". סיום זה מבואר בטור ביתר שאת: "ומי שמדות הללו מצויות בו נמצא עובד את בוראו כל ימיו, אפילו בשעת שבתו וקומו והלוכו ובשעת משאו ומתנו ואפילו באכילתו ושתייתו".

נמצא לפי זה כי מי שעוסק גם בענייני רשות לשם שמים כדי שיהיה לו כח לעסוק בתורה, הרי זה נחשב כאילו הוא עוסק בתורה ובעבודת ה' בלי הרף, ועל ידי זה יש לו שמירה כנגד היצר הרע, כמו שמבטיח לנו הקב"ה: "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו".

יומתק לרמז ענין זה בפסוק (דברים לב-יב): "ה' בדת ינחנו ואין עמו אל נכר", על פי מה שפירש הרה"ק מראפשיץ זי"ע ב"זרע קודש" (פרשת חיי שרה) פסוק זה, כי בד"ד נוטריקון ב'כל ד'רכיך ד'עוהו שיעסוק בכל מעשיו לשם שמים, וזהו הפירוש ה' בדת ינחנו", שיזכהו לעבוד את ה' בבחינת בד"ד שהוא נוטריקון ב'כל ד'רכיך ד'עוהו, ומוסיף הכתוב "ואין עמו אל נכר", שלא תהיה לו פניות זרות שהן בבחינת אל נכר.

לפי דרכנו יש לפרש הרמז בזה על פי מה שדרשו בגמרא (שבת קה): מקרא שכתוב (תהלים פא-י): "לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, איזו אל זר שיש בגופו של אדם, הוי אומר זה יצר הרע". הנה כי כן זהו פירוש הכתוב "ה' בדת ינחנו", כאשר זוכים שהקב"ה מנחה אותנו לעובדו בבחינת בד"ד שהוא ב'כל ד'רכיך ד'עוהו, שגם בענייני רשות כל עסקו הוא לשם שמים, מובטח לו "ואין עמו אל נכר", שהיצר הרע שנקרא אל נכר אינו שולט בו, מכיון שגם בעת

של הגה"ק בעל "אבני נזר" זי"ע ב"אגלי טל" בהקדמה, כי עיקר מצות לימוד התורה הוא להתענג בלימודו, הנה הדברים בלשון קדשו:

"ומדי דברי זכור אזכור מה ששמעתי קצת בני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תורה הקדושה, ואמרו כי הלומד ומחדש חידושים ושמח ומתענג בלימודו, אין זה לימוד התורה כל כך לשמה כמו אם היה לומד בפשיטות, שאין לו מהלימוד שום תענוג הוא רק לשם מצוה, אבל הלומד ומתענג בלימודו, הרי מתערב בלימודו גם הנאת עצמו. ובאמת זה טעות מפורסם, ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו, ואז דברי תורה נבלעין בדמו, ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה".

בדרך זו במסילה נעלה לבאר ענין האות עי', אשר בה תלוי ההבדל בין צירוף נג"ע ובין צירוף ענ"ג, כמו שכתוב "לא הפך הנגע את עינו", שאם האות עי"ן היא בתחילת התיבה הרי זה צירוף ענ"ג, ואם היא בסוף התיבה הרי זה צירוף נג"ע, על פי מה ששינו בגמרא (קידושין ל): שהקב"ה אומר לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו".

וצריך ביאור כי הן אמת שבשעה שהאדם עוסק בתורה יש לו שמירה מהיצר הרע, אולם הלא צריך לעסוק גם בענייני העולם הזה באכילה ושתייה, ואם כן מה יעשה האדם כשהוא עוסק בענייני עולם הזה, מניין יש לו שמירה להינצל מהיצר הרע. אך העצה על כך ברורה שיעסוק האדם גם בענייני עולם הזה בלתי לה' לבדו שיהיה לו כח לעסוק בתורה, כמו ששינו במשנה (אבות פ"ב מ"ב): "וכל מעשיך יהיו לשם שמים". ואז נחשב גם העסק בענייני העולם הזה כתורה ועבודת ה', וכמו שנפסק להלכה בשלחן ערוך (אורח סימן רלא ס"א):

על פי יסוד גדול שמבואר בספרים הקדושים שהקב"ה ברא את העולם כדי להיטיב לנבראים, ומקור הדבר בכתבי רבינו האריז"ל (עץ חיים שער הכללים פ"א): "כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את העולם כדי להיטיב לברואיו ויכירו גדולתו, ויזכו להיות מרכבה למעלה להדבק בו יתברך".

אמנם כדי לדעת מהי תכלית ההטבה שבשבילה ברא הקב"ה את העולם כדי להיטיב לברואיו, הבה נתבונן במה שבחר הקב"ה נותן התורה לפתוח את התורה שבכתב במקרא שכתוב (בראשית א-א): "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". ופירש רש"י: "בראשית ברא, אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני, כמו שאמרו חז"ל בשביל התורה שנקראת (משלי ח-כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב-ג) ראשית תבואתה".

הרי לנו דברים ברורים כי תכלית הבריאה היא בשביל התורה, והרי התורה היא הטוב האמיתי כמו ששינו במשנה (אבות פ"ו מ"ג): "ואין טוב אלא תורה, שנאמר (משלי ד-ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו". לא אמרו סתם שהתורה היא טוב, אלא דקדקו לומר "ואין טוב אלא תורה", ללמדנו כי אם אין לאדם תורה אין לו שום טוב אמיתי בעולם.

מה נפלאים הם דברי ה"אור החיים" הקדוש בפרשת כי תבוא, שמפרש מה שכתוב (דברים כו-יא): "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך", שהוא ציווי לשמוח ולהתענג בלימוד התורה, ובלשון קדשו: "גם ירמוז במאמר בכל הטוב אל התורה, כאומרם ז"ל ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלוא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

נמצינו למדים מזה כי מה שגילה לנו רבינו האריז"ל על תכלית הבריאה באומרו: "כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את העולם כדי להיטיב לברואיו ויכירו גדולתו, ויזכו להיות מרכבה למעלה להדבק בו יתברך", הכוונה בזה שיזכו לעסוק ולהשיג השגות התורה, שהיא תכלית ההטבה שלמענה ברא הקב"ה את העולם, כמו שכתוב "בראשית ברא אלקים", "בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו", כי על ידי עסק והשגות התורה זוכים להכיר גדולתו של הקב"ה ולהיות מרכבה אליו.

**יסוד נשגב של ה"אגלי טל"
בענין המצוה לשמוח בעסק התורה**

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין ביתר שאת מה שידוע בעולם התורה החידוש הגדול

נשמתו מעולם התענוג, ולכן טבעו לחפש אחר תענוגים, וכשאין לו תענוג בעבודתו יוכל ליפול ח"ו בתענוגי גשמיות".

ביאור דבריו הקדושים על פי מה ששינו בגמרא (ברכות ז'): "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה". והנה ידוע מה שמבואר בספרים הקדושים ומקור הדבר ב"מגיד משרים" (פרשת בראשית), שהמלאך המגיד גילה ל"בית יוסף" הטעם שהנשמות יורדות בעולם הזה אף שהן מתענגות בעולם הנשמות, כי אינן רוצות לאכול נהמא דכסופא שהוא לחם חיים, לכן הן יורדות לעולם הזה להרוויח את התענוג בעסק התורה וקיום המצוות.

לפי זה מבאר הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע, כי מאחר שנשמת איש ישראל באה מעולם התענוג שהנשמות מתענגות שם מזיו השכינה, לכן גם אחרי שאדם נולד בעולם הזה הוא מתגעגע לאותו תענוג שהיה לו בעולם הנשמות, והיה אם הוא מצליח למצוא תענוג זה לנשמה הרי הוא מוצא מנוחה, אבל אם אינו מוצא את התענוג לנשמה, כי אז בא היצר הרע ומחליף את התענוג הרוחני האמיתי של הנשמה עם התענוג החומרי המזויף של הגוף.

"יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו"

והנה התענוג האמיתי של הנשמה הוא עסק התורה בבחינת (תהלים יט-ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב", לכן היא משתוקקת ומתחננת לאדם שיעסוק בתורה. אולם הלא כבר אמר החכם מכל אדם (קהלת ז-ד): "זה לעומת זה עשה האלקים", לכן בא היצר הרע ומנהל מלחמת חורמה כנגד הנשמה, על ידי שמחליף לאדם את התענוג של לימוד התורה עם התענוגים של עניני העולם הזה, וכאשר הוא מצליח להפיל את האדם בתענוגי הגוף הרי הוא כבר כולו שלו, כי אינו יכול להפסיק מהרדיפה אחריהם, כמבואר במדרש (קהלת רבה א-ג): "אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו", כי אם יש לו מאה מנה הוא רוצה מאתיים, ואם יש לו מאתיים הוא רוצה ארבע מאות.

נפלא להבין בזה מה שמצינו אצל רבינו הקדוש (כתובות קד): "בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה, ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה". וכתבו על זה התוספות (ד"ה לא נהנית) בשם המדרש: "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו".

כשאדם אוכל ושותה לשם שמים שיהיה לו כח לעסוק בתורה, גם עסקי הרשות נחשבים כאילו עוסק בתורה ויש לו שמירה מהיצר הרע

"ה' בדד ינחנו" - בד"ד ראשי תיבות ב'כל ד'רכיך ד'עהו מובטח לו "ואין עמו אל נכר" שלא ישלוט בו היצר הרע

האות ע' של ענ"ג היא רמז על התורה שיש לה שבעים פנים, לכן היא צריכה להיות בראש מעייניו כאות ע' של ענ"ג

כשאדם רודף אחרי תענוגי העולם הזה למלא תאוות הגוף, והאות ע' שהיא התורה היא רק בסוף מעייניו הרי זה צירוף נג"ע

היצר הרע שולט בו כי אם היצר הטוב, אבל אם ח"ו במקום להתענג בתענוגי התורה, הוא רודף אחרי הבלי עולם הזה להתענג בתענוגי הגוף, כי אז "אין ברעה למטה מנגע", שהוא מהפך ח"ו צירוף ענ"ג לצירוף נג"ע, והיצר הרע שולט בו כיון שאין לו שמירה מהתורה.

יומתק לרמז ענין זה במקרא שכתוב (קהלת ב-ד): "החכם עיניו בראשו והכסיל בחושך הולך", כלומר החכם לוקח את האות עי"ן שהיא רמז על שבעים פנים לתורה, ומניחה בראשו לכוון בכל מעשיו בעניני העולם הזה לשם שמים, כדי שיהיה לו כח לעסוק בתורה שיש בה שבעים פנים, ועל ידי זה נעשה אצלו צירוף ענ"ג שהאות ע' היא בראש התיבה, "והכסיל בחושך הולך", שרודף אחרי תענוגי הגוף למלא תאוות לבו, ועל ידי זה הוא הולך בחושך בלי אור התורה, ונהפך אצלו צירוף ענ"ג לצירוף נג"ע.

הנשמה באה מעולם התענוג לכן טבע האדם לחפש תענוגים

הבה נמשיך במסע הקודש להתבונן בחובה הקדושה המוטלת עלינו, לעסוק בתורה כדי להתחבר עם התענוג האמיתי של הנשמה, על פי מה שהביא ב"סוד העבודה" מהרה"ק רבי אברהם מסלאנים זי"ע (ח"ב מכתבי קודש מכתב ז) ענין נפלא בשם הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע, שביאר הטעם שהאדם מטבעו רודף כל ימי חייו אחר תענוגי העולם הזה, כי הנשמה באה מעולם התענוג, לכן גם אחרי שנולד בעולם הזה הוא מחפש אותו תענוג, ואם אינו מוצא תענוג לנשמה הרי הוא מחפש תענוג לגוף, בלשון קדשו:

"עוד אמר שנפש ישראלי היא מעולם התענוג... שאם לא יטעימנה מתענוגי הרוחני והוא שמחת העבודה, אם כן בעל כרחו תיפול ותרד לתענוגי הגופני ח"ו". וכן כתב בספרו "בית אברהם" (ליקוטים דף שא): "ידוע דכל אדם מישראל

עסקו בעניני העולם הזה, הרי זה נחשב כאילו הוא עוסק בתורה שהיא תבלין כנגד היצר.

אות ע' של ענ"ג שבעים פנים לתורה

מעשה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין ענין האות עי"ן שצריכה להיות בתחילת צירוף ענ"ג, על פי הידוע כי שבעים פנים לתורה, וכמו שדרשו במדרש (במד"ר יג-טז) הטעם שהביאו הנשיאים בחנוכת המזבח (במדבר ז-ג): "שבעים שקל בשקל הקודש, למה, כשם שיש חשבוננו שבעים, כך יש שבעים פנים בתורה".

הנה כי כן זהו ביאור הרמז של האות ע' שהיא בראשית מלת ענ"ג, כי האות ע' בגימטריא שבעים כנגד שבעים פנים לתורה, ללמדנו שאם האדם מתענג באכילה ושתיה לשם שמים, כדי שיהיה לו כח לעסוק בתורה שיש בה שבעים פנים, נמצא כי האות ע' היא בראש מעייניו ומחשבתו, שהרי עוד לפני אכילתו הוא מכוון שהוא אוכל ושותה לשם שמים כדי לעסוק בתורה, ומכיון שהאות ע' היא בראש התיבה כלומר בראשית מחשבתו, לכן הצירוף הוא ענ"ג שמתמלא בכך רצון הבורא יתברך שמו שברא את העולם כדי להיטיב לברואיו להתענג בטוב של התורה.

אולם אם אין התורה בראש מעייניו של האדם, אלא כל רצונו הוא לרדוף אחרי תענוגי העולם הזה, לאכול ולשתות ולמלא את כל תאוות לבו, ואינו זוכר ומכוון לעסוק בעניני העולם הזה לשם שמים כדי שיוכל לעסוק בתורה, כי אז האות ע' שהיא התורה שיש בה שבעים פנים היא רק בסוף התיבה, לכן נהפך אצלו הצירוף ענ"ג שהאות ע' היא בראש התיבה לצירוף נג"ע. שהאות ע' היא בסוף התיבה.

וזהו ביאור המשנה בספר יצירה: "אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע", כי כאשר אדם עוסק בתורה הנקראת טוב, אזי "אין בטובה למעלה מענג", כי הוא ממלא בכך את תכלית הבריאה שברא הקב"ה כדי להיטיב לברואיו, ואין

לצאת מן העולם, ואם תזכה ותשמור התורה של הקב"ה, תזכה לכך ולישיבת של אלו".

והנה מדבריו הקדושים של ה"שפת אמת" (פרשת בראשית שנת תרמ"ד) למדנו, כי הטעם שהקב"ה שולח תחילה לפני הלידה את הנשמה לגן עדן, הוא כדי שתקבל שם כוחות גדולים של קדושה למלא את תפקידה בעולם הזה.

ונראה להוסיף תבלין על פי מה ששינו בגמרא (ברכות ז'): "העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה... אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, שנאמר (שמות כד-יא) ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו". והנה מה שאמרו שנהנים מזיו השכינה, נראה לפרש הכוונה בזה, לפי מה שמבואר בזהר הקדוש (פרשת חיי שרה קלב): כי בכל חצות לילה יורד הקב"ה ומשתעשע בתורה עם נשמות הצדיקים שבגן עדן, לכן כאשר הנשמה נכנסת לגן עדן, ורואה את התענוג הגדול שיש לצדיקים מעסק התורה, היא מקבלת כח מיוחד להתענג בתענוגי התורה בעולם הזה, אלא שהיצר הרע מחליף את תענוגי התורה בתענוגי העולם הזה, וצריך להחזיר את התענוג האמיתי של עסק התורה.

הנה כי כן הרווחנו להבין ביתר שאת הרמז הנפלא של ה"ברית כהונת עולם" בפירוש הפסוק: "וראה הכהן אחרי הוכבס את הנגע והנה לא הפך הנגע את עינו", ללמדנו כי שורש הנגעים הוא מחמת הצירוף נג"ע, כי לא הפך האדם את האות עי"ן שהיא רמז לשבעים פנים לתורה להיות בראש מעייניו, והתיקון על כך הוא שיכוון בכל מעשיו רק כדי למלא את רצון הקב"ה שברא את העולם בשביל התורה, ועל ידי זה נעשה מצירוף נג"ע צירוף ענ"ג להתענג על ה' בתענוגי התורה שבשבילה נברא העולם.

על פי האמור יאירו עינינו להבין מה שכתוב "זאת תהיה תורת המצורע", וכבר למדנו הביאור על כך שהתיקון על נגעים הוא לעסוק בתורה, ולפי האמור הביאור בזה שהתיקון לנגעים הוא לעסוק בכל עניני העולם הזה לשם שמים כדי שיהיה לו כח לעסוק בתורה, ועל ידי זה יזכה להפוך צירוף נג"ע לצירוף ענ"ג, ולמלא בכך את תכלית הבריאה כדברי האריז"ל: "כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא את העולם כדי להיטיב לברואיו ויכירו גדולתו, ויזכו להיות מרכבה למעלה להדבק בו יתברך".

אל המעלה שהיה בו קודם בריאתו כמו שהיה במחצבתו מתחת כסא הכבוד".

לפי האמור יש לבאר הטעם שמלמדים לאדם את כל התורה לפני שנולד, אשר כפי המבואר בגמרא הוא מתענג שם מאד: "ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים", כדי שישאר חקוק בנשמתו רושם תמידי מתענוגי התורה שהיו לו במעי אמו, וישתוקק לעסוק בתורה כדי שיזכה שוב לטעום מתענוגי התורה, ולא ירדוף אחרי תענוגי העולם הזה.

יומתק לפרש בזה רמז המשנה (אבות פ"ה מ"ב): "הפוך בה והפוך בה דכולה בה". התנא בא לחזק את האדם לעמול בתורה, כדי שיזכה לאותו תענוג שהתענג במעי אמו. וזהו שאמר: "הפוך בה והפוך בה", בעסק התורה בעמל ויגיעה בלי הרף, ואינך צריך לפחד שמא לא תצליח להשיג השגות התורה, "דכולה בה", שהרי כבר למדת כל התורה בתענוגים בהיותך "בה" במעי אמן, לכן אף שנשכחה ממך עדיין נשאר בך הרושם, ותוכל להתענג בתורה שוב על ידי היגיעה בתורה.

מלאך מוביל את הנשמה לפני לידתה לצדיקים בגן עדן

ונראה להביא עוד סימוכין לדברות קדשו של הרה"ק רבי משה מקוברין ז"ע בענין הנשמה הבאה מעולם התענוג, על פי מה שמצינו במדרש תנחומא (פרשת פקודי מאמר א) על הדרך של לידת הנשמה כשמגיע הזמן שתרד בעולם הזה ותיכנס בתוך הגוף:

"מיד רומז הקב"ה למלאך הממונה על הרוחות ואומר לו, הבא לי רוח פלוני שהוא בגן עדן ששמו פלוני ותארו כן וכך... מיד הולך המלאך ומביא את הרוח לפני הקב"ה, וכשהיא באה מיד כורעת ומשתחוה לפני המלך מלכי המלכים הקב"ה... מיד אומר הקב"ה לנשמה, עולם שאני מכניסך בו, יפה יהא לך ממה שהיית דר בו..."

נוטלו המלאך משם ומוליכו לגן עדן, ומראה לו הצדיקים יושבין בכבוד ועטרותיהם בראשיהם, ואומר המלאך לאותו הרוח תדע לך מי הם אלו, אומר לו הרוח לא אדוני, חוזר המלאך ואומר לו, הללו שאתה רואה נוצרו בתחלה כמותך בתוך מעי אמן, ויצאו לעולם ושמרו התורה והמצוות, לפיכך זכו ונזדמנו לטובה זו שאתה רואה. דע לך שסופך

לפי האמור הביאור בזה, כי תענוגי הגוף הם סתירה עצומה לתענוגי הנשמה מלימוד התורה, כמו ששינו במשנה (אבות פ"ו מ"ד): "כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל, ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

וזהו ששינו בגמרא (ברכות סג): "מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט-יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל". לכן העיד רבינו הקדוש על עצמו שלא נהנה מן העולם הזה כדי שיוכל להתענג בתענוגי התורה, ועל כך אומר המדרש: "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", כי תענוגי הגוף מחריבים את תענוגי התורה.

מלמדן לאדם במעי אמו כל התורה כדי שיתענג כל חייו לתענוגי התורה

הנה מה טוב ומה נעים לבאר בזה מה ששינו בגמרא (נדה ל'): "דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו, לפנקס שמקופל... ואוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה... ונר דלוק לו על ראשו, וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, שנאמר (איוב כט-א) בהלו נרו עלי ראשי... ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים, שנאמר (איוב כט-ב) מי יתנני כירחי קדם... ומלמדן אותו כל התורה כולה... וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה".

ולכאורה תמוה, מאחר שבסופו של דבר שוכח כל התורה, איזו תועלת יש ללמד אותו במעי אמו כל התורה. וביאר ה"נועם אלימלך" ב"ליקוטי שושנה" (ד"ה משוך חסדך) הענין בזה בלשון קדשו:

"אם לא היו מלמדין אותה, לא היה באפשרי לקבל וללמוד אחר כך את התורה, לכן מלמדין אותה מתחילה כדי שאחר כך בנקל תוכל לקבל וללמוד התורה. אך אם היה נשאר כך בלתי סטירת המלאך לא היה תועלת בבריאותו כלל... לכן בא המלאך וסטרו על פיו ומשכחו, אך אף על פי כן נשאר הרושם שנרשם בו בזה שהיו מלמדין אותו כל התורה, וצריך האדם לעבוד בכל כוחו והתאמצותו לעורר את הרושם הנרשם בו, לבוא

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com